

KIRJALLINEN KYSYMYS

Katsomoturvallisuuden parantamisesta urheilutapahtumissa porttikieltojärjestelmällä

Eduskunnan puhemiehelle

Kirjallisissa kysymyksissäni (KK 673/2022 vp, 13.1.2023 ja KK 156/2025 vp, 13.5.2025) kysyin asiasta vastaavalta ministeriltä katsomoturvallisuuteen liittyvistä asioista. Toin esiin katsomoturvallisuuteen ja ottelutapahtumiin liittyviä ongelmia ja näkökulmia, joiden korjaamiseen löytyy myös urheiluyhteisön vahva tuki esimerkiksi Suomen Palloliitosta, Veikkausliigasta sekä yksittäisistä seuroista. Nostan seuraavassa samoja asioita kertauksena uudelleen näkyville.

Tietyt henkilöt syyllistyvät järjestyshäiriöiden aiheuttamiseen, pyroteknisten tuotteiden tuomiseen ottelutapahtumiin sekä uhkaavaan tai väkivaltaiseen käyttäytymiseen toisia kannattajaryhmiä kohtaan. Suomalaisessa jalkapallossa suurimman ongelman aiheuttavat yksittäiset henkilöt, jotka häiriköivät 10 - 20 henkilön ryhmissä. Häiriökäyttäytyminen heikentää rauhallisesti pelistä nauttivien katsojien viihtyvyyttä. Pahimmillaan se on heille myös konkreettinen turvallisuusriski, jota ei pitäisi joutua kohtaamaan ollenkaan. Riski koskee myös joukkueita ja ottelutapahtumien henkilökuntaa. Ottelujärjestäjille eli käytännössä seuroille koituu taloudellisia kustannuksia varautumisesta, vahingoista, lipputulomenetyksistä sekä Suomen Palloliiton kurinpitovalioikunnan sakoista. Erottamalla kannattajaryhmiä ottelutapahtumissa toisistaan voidaan vaikuttaa hillitsevästi häiriökäyttäytymiseen. Tapahtumien järjestäjät kaipaavat kuitenkin lisäkeinoja turvallisuuden varmistamiseksi.

Jatkuvasti häiriötä aiheuttavien henkilöiden tapahtumiin pääsy olisi pystyttävä estämään. Lainsäädäntömme ei kuitenkaan tällä hetkellä mahdollista porttikiellon asettamista. Nykyisen lainsäädännön avulla tapahtumien järjestäjillä on rajalliset mahdollisuudet puuttua ennalta ehkäisevästi häiriötä aiheuttavien henkilöiden toimintaan. Myös viranomaiset kaipaavat parempia lainsäädännöllisiä keinoja työnsä tueksi. Suomen urheilun eettinen keskus ry (SUEK) tilasi selvityksen tapahtumien järjestäjien mahdollisuudesta kieltää henkilöitä tulemasta tilaisuuksiinsa sopimusoikeudellisin keinoin voimassa olevien lakien perusteella. Selvityksen tekijä

Janne Ripatti päätyi vuonna 2022 tulokseen, ettei nykyinen lainsäädäntö mahdollista häiriköiden poissulkemista tapahtumista. Selvityksen myönteinen johtopäätös oli, että "Porttikieltojärjestelmän toteuttamiselle lainsäädännöllisin keinoin ei kuitenkaan ole olemassa estettä." Kysymys on siis poliittisesta tahdosta ja arvovalinnasta.

Eduskunta on hyväksynyt syksyllä 2021 Euroopan neuvoston yleissopimuksen turvallisuutta, turvatoimia ja palveluita koskevasta yhdenmetystä lähestymistavasta jalkapallo-otteluissa ja muissa urheilutilaisuuksissa. Sopimus tuli Suomen osalta voimaan 1.3.2022. Sopimuksen mukaan "Sopimuspuolet ryhtyvät kaikkiin mahdollisiin toimiin vähentääkseen riskiä, että yksilöt tai ryhmät osallistuvat väkivaltaisuuksiin tai yleisen järjestyksen häiriöihin tai järjestävät sellaisia."

Edellä mainittujen ongelmien, näkökulmien ja perustelujen jälkeen kysyin asiasta vastaavalta ministeriltä kirjallisessa kysymyksessäni (KK 673/2022 vp, 13.1.2023) muun muassa, että onko oikein, ettei nykyinen lainsäädäntö mahdollista toistuvasti häiriköivien henkilöiden pääsyn estämistä porttikieltojärjestelmällä ottelutapahtumiin. Lisäksi kysyin, onko ministeri valmis antamaan ministeriölleen toimeksiannon urheilutapahtumien porttikieltojärjestelmän käyttöönottoon tähtäävään lainsäädäntövalmisteluun ryhtymisestä vielä tämän vaalikauden (2019 - 2023) aikana.

Vastauksessaan (KKV 673/2022 vp, 30.1.2023) sisäministeri Krista Mikkonen näki selvästi tarpeen lainsäädäntömuutoksille. Hänen vastauksensa päättyi näin: "Porttikieltojärjestelmän edellytysten arviointi saattaa perustelluista syistä tulla harkittavaksi. Myös kansainvälisten urheilutapahtumien järjestäminen saattaa jossain vaiheessa edellyttää toimivaa porttikieltojärjestelmää. En pidä kuitenkaan realistisena porttikieltojärjestelmän käyttöönottoon tähtäävän lainsäädäntöhankkeen asettamista enää tämän vaalikauden aikana." Hyvää tahtoa siis oli, mutta vaalikauden loppumisen läheisyys asetti rajoitteen.

Huhtikuun 2023 eduskuntavaalien jälkeen alkoivat hallitusohjelmaneuvottelut. Tavoitteeni oli saada hallitusohjelmaan seuraava kirjaus: "Edistetään tapahtumien katsomoturvallisuutta ja luodaan Euroopan neuvoston katsomoturvallisuussopimuksen (SopS 17—18/2022) mukainen poissulkemisjärjestelmä." Ajatus sai neuvotteluryhmältä tukea. Hallitusohjelmaan tavoite tiivistettiin lopulta muotoon "Tapahtumien katsomoturvallisuutta edistetään." (s. 196). Jokainen asiaa tunteva tietää kirjauksen merkityksen.

Kirjallisessa kysymyksessäni vaalikauden puolivälissä (KK 156/2025 vp, 13.5.2025) kysyin asiasta vastaavalta ministeriltä seuraavan kysymyksen: ”Onko katsomoturvallisuuteen ja porttikieltojärjestelmään liittyvä lainsäädäntövalmistelu alkanut, vastaako valmistelusta sisäministeriö vai oikeusministeriö ja koska hallituksen esitys porttikieltojärjestelmästä tulee eduskunnan käsittelyyn?”

Vastauksessaan (KKV 156/2025 vp, 28.5.2025) sisäministeri Mari Rantanen totesi seuraavasti: ”Sikäli kuin lainsäädännön valmisteluun päädyttäisiin, olisi erikseen arvioitava, minkä ministeriön valmisteluvastuulle asia kuuluisi. Hallitusohjelmakirjausta katsomoturvallisuuden edistämisestä ei kuitenkaan ole unohdettu. Asiaa selvitetään ja jos kirjauksen toteuttaminen edellyttää lainsäädäntömuutoksia, niiden tarpeet ja mahdollinen toteutus arvioidaan vielä tämän hallituskauden aikana. Katsomoturvallisuus on tärkeä osa sisäistä turvallisuutta ja kysymys sen edistämisestä on mitä suurimmassa määrin ajankohtainen.”

Ministerin vastaus oli siis kiitettävän myönteinen, mutta se ei kuitenkaan antanut täyttä varmuutta asian etenemisestä hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti tällä vaalikaudella. Sen vuoksi uudistan kysymykseni ja kannustan ripeään valmisteluun, jotta lainsäädäntömuutos saadaan voimaan vielä tällä vaalikaudella.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko katsomoturvallisuuteen ja porttikieltojärjestelmään liittyvä lainsäädäntövalmistelu alkanut,

vastaako valmistelusta sisäministeriö vai oikeusministeriö ja

koska hallituksen esitys porttikieltojärjestelmästä tulee eduskunnan käsittelyyn?

Helsingissä 15.01.2026

Pauli Kiuru kok

Muut allekirjoittajat nimenselvennyksineen: